

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/9/2025
Identifikačné číslo spisu: 4322010879
Dátum vydania rozhodnutia: 28.07.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:4322010879.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Beáty Javorkovej v trestnej veci proti obvinenému C. Y. pre pokračovací obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c), ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona na neverejnom zasadnutí 28. júla 2025 v Bratislave o dovolaní obvineného C. Y. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. januára 2023, sp. zn. 2To/97/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného C. Y. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Levice (ďalej tiež „okresný súd“) rozsudkom z 31. októbra 2022, sp. zn. 1T/33/2022, uznal obvineného C. Y. v bode 1) vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona, v bodoch 2) a 3) vinným z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c), ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že 1) dňa 11. októbra 2017 asi o 10.14 hod. v meste Šaľa v spoločnosti už právoplatne odsúdeného H. C. po vzájomnej dohode spoločne vošli do pobočky Slovenskej sporiteľne sídliacej na Hlavnej ulici číslo 38 v Šali a prinesenou tehľou vsunutou medzi dvere a rám dverí zablokovali zatvorenie dverí a výkrikom „toto je prepad a ruky hore“ zbraňami - pištoľami ohrozovali zamestnankyne pobočky Slovenskej sporiteľne a zákazníkov pobočky, následne jeden z nich preskočil do pracoviska označeného „Pokladňa“, slovné a vyhrážaním so zbraňou nútil pracovníčku pokladne otvoriť bezpečnostnú skrinku s peniazmi, túto sa otvoriť nepodarilo, pretože sa zablokovala, druhý z páchatelov pristúpil k pracovníckam „tíme pokladne“ hrozbou so zbraňou ich donútil postupne otvoriť časové zásuvky v štyroch pracoviskách pokladne, postupne vyberal peniaze rôznej nominálnej hodnoty, vkladal ich do prineseného batoha, potom z miesta činu obaja ušli na ulicu Hlavnú, cez prechod pokračovali na ulicu Feketeháziho, nastúpili do pripraveného osobného motorového vozidla značky Ford Focus čiernej farby evidenčné číslo F.-XXXCJ patriace nefunkčnému osobnému motorovému vozidlu značky Opel Omega, ušli na neznáme miesto, pričom Slovenskej sporiteľni, akciová spoločnosť, so sídlom Tomášikova 48,

832 37 Bratislava, Identifikačné číslo organizácie: 00151653, spôsobili škodu vo výške 9.540,60 EUR, pričom bolo poskytnuté plnenie bankovému subjektu poisťovňou Kooperatíva poisťovňa, akciová spoločnosť, Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, Identifikačné číslo organizácie: 00585441, vo výške 8.540,60 EUR;

2) dňa 25. apríla 2019 asi o 14.16 hod. po predchádzajúcej vzájomnej dohode v spoločnosti už právoplatne odsúdeného H. C. spoločne vošli do pobočky Slovenskej sporiteľne, akciová spoločnosť, na Triede SNP číslo 88 v Košiciach s kuklami čiernej farby na hlavách a krátkymi guľovými strelnými zbraňami, pričom zbrane namierili na zamestnancov a klientov pobočky, výkrikom „toto je prepad a ruky hore“, pod hrozbou použitia strelnej zbrane začali prehľadávať pokladničné boxy pri jednotlivých pracovných stoloch, spolupáchateľ H. C. mieriac strelnou zbraňou na S. V. kričal „otvor to“ a zároveň ukazoval na pokladnicu, v tom čase však už bola otvorená, odcudzil z nej hotovosť vo výške 5.915 EUR, potom sa spolupáchateľ H. C. so slovami „otvor“ otočil so zbraňou k pracovníčke Ing. C. V., na to ona zadala kód pokladnice, spolupáchateľ z nej následne odcudzil finančnú hotovosť 2.715 EUR, obvinený C. Y. prehľadával ďalšie pracovné stoly, avšak potom počul pracovníčku pobočky sporiteľne J. F. oznamovať lúpež na tiesňovej linke polície, snažil sa dostať k nej do priestoru hlavnej pokladne, čo sa mu nepodarilo, vyskočil na pult pokladne, J. F. sa podarilo z priestoru hlavnej pokladne uniknúť do zadných zabezpečených priestorov pobočky sporiteľne, obvinený C. Y. sa presunul k východu a búchajúc rukou o stolík naznačoval spolupáchateľovi H. C., aby z priestorov pobočky sporiteľne utiekli, obaja odišli smerom na ulicu Humenskú, v čase skutku bolo v prevádzke sporiteľne prítomných deväť zamestnancov a štyria klienti, Slovenskej sporiteľni, akciová spoločnosť, Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, Identifikačné číslo organizácie: 00151653, obvinení svojím konaním spôsobili škodu vo výške 8.090 EUR, pričom bolo poskytnuté plnenie bankovému subjektu poisťovňou Kooperatíva poisťovňa, akciová spoločnosť, Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, Identifikačné číslo organizácie: 00585441 vo výške 7.090 EUR;

3) dňa 30. mája 2019 asi o 12.10 hod. po predchádzajúcej vzájomnej dohode v spoločnosti už právoplatne odsúdeného H. C. vošli spoločne vchodovými dverami do pobočky Tatra banky, akciová spoločnosť, na Mlynskej ulici 1403/3 v Leviciach, kde maskovaní namierili krátke guľové zbrane nezistenej značky a kalibru na pracovníkov tejto pobočky, s výkrikom „ruky hore“, obvinený C. Y. strekol pracovníčku banky E. Y. do tváre neznámu dráždivú látku a následne priložil zbraň k hlave pracovníčky banky Y. Ď., ďalej prinútil pracovníčku banky W. Z., ktorá bola v tom čase v hlavnej pokladni, aby po pokyne Y. Ď. „W., otvor!“ otvorila dvere k nej, čo zo strachu aj urobila, namieril na ňu svoju zbraň, ktorou potom ukázal na pokladničný box so slovami „peňáže“, zo strachu o život vydala obvinenému z pokladničného boxu hotovosť vo výške 37.575 EUR, potom opäť namieril na ňu svoju zbraň so slovami „peňáže“, ukázal zbraňou na druhý pokladničný box, z ktorého mu pracovníčka banky vydala hotovosť v cudzích menách, a to 1.333.000 HUF, v hodnote 4.260,01 EUR, 5.830 HRK v hodnote 819,13 EUR, 760 USD v hodnote 704,55 EUR, 1.210 GBP v hodnote 1.427,06 EUR, 4.000 CHF v hodnote 3.650,63 EUR, 40.500 CZK v hodnote 1.617,80 EUR, peniaze vložil do svojho ruksaku a dal povel spolupáchateľovi H. C. „dere“ v jazyku maďarskom, banku opustili, utiekli k odstavenému osobnému motorovému vozidlu značky BMV 3 tmavomodrej farby s odcudzenými evidenčnými číslami F.-XXXBD, na ktorom odišli do Štúrova, cez most Márie Válerie do Maďarska, Tatra banke, akciová spoločnosť, so sídlom Hodžovo námestie 3, 811 06 Bratislava, Identifikačné číslo organizácie: 00686930, spôsobili škodu vo výške 50.054,18 EUR, zamestnankyni banky E. Y. spôsobili poleptanie očí s dobou liečenia a práceneschopnosti od 31. mája 2019 do 14. júna 2019.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 188 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. h), § 38 ods. 2 a § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň mu okresný súd podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil ochranný dohľad na 2 roky a podľa § 77 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného zákona uložil povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, osobne sa hlásiť v určených lehotách a vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu.

Okresný súd podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodených Slovenskú sporiteľňu a. s.,

Tomášikova 48, Bratislava, IČO: 00 151 633, Tatra banku a. s., Hodžovo námestie 3, Bratislava 1, IČO: 00 686 930, Kooperativu poisťovňu a. s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova č. 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, Sociálnu poisťovňu - pobočka Bratislava, Záhradnícka 31, Bratislava a E. Y., nar. XX. Y. XXXX v W. F., trvale bytom N., V.. W. č. XX odkázal s nárokmi na náhradu škody na civilný proces.

Uznaniu viny predchádzalo vyhlásenie obvineného, že zo skutkov, ktoré sú uvedené v obžalobe okresného prokurátora sa cíti byť vinný, okresný súd postupom podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku vyhlásenie obvineného prijal a podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu v akom sa obvinený priznal k spáchaniu skutkov na hlavnom pojednávaní sa nevykoná a vykonajú sa len dôkazy súvisiace s výrokom o treste resp. náhrade škody (zápisnica o hlavnom pojednávaní z 31. októbra 2022, č. l. 3130 - 3139).

Obvinený napadol výrok o treste uvedeného rozsudku okresného súdu odvolaním. Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom z 18. januára 2023, sp. zn. 2To/97/2022, rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d), ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o treste. Krajský súd podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému C. Y. uložil podľa § 188 ods. 3 Trestného zákona s prihliadnutím na poľahčujúce okolnosti uvedené v § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, s prihliadnutím na priťažujúcu okolnosť uvedenú v § 37 písm. h) Trestného zákona, postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, s použitím § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo obvinenému doručené 23. marca 2023 a jeho obhajcovi 15. februára 2023, podal obvinený prostredníctvom obhajcu 30. decembra 2024 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g), písm. h), písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený uviedol, že na hlavnom pojednávaní konanom 31. októbra 2022 urobil podľa § 257 ods. 1 písm. b) vyhlásenie, že sa cíti byť vinným, pričom odpovedal kladne na všetky otázky sudcu; už aj v prípravnom konaní pred vyšetrovateľom napomáhal pri objasňovaní spáchaného skutku, ku ktorému sa v plnom rozsahu aj priznal a oľutoval; aj na pojednávaní pred odvolacím krajským súdom prejavil ľútosť nad spáchanými skutkami na území Slovenskej republiky, pričom žiadal o započítanie výkonu trestu odňatia slobody troch rokov, ktoré mu boli uložené a vykonané v Maďarsku; zároveň žiadal o mimoriadne zníženie trestu pod dolnú hranicu za použitia § 39 Trestného zákona. Odvolací súd mu znížil uložený trest z 11 rokov na 10 rokov, naďalej považuje trest za zjavne neprimeraný ku spoločenskej nebezpečnosti jeho konania. Pokračoval, že ako mladý človek sa dopustil protispoločenskej činnosti, ku ktorej sa na základe podanej obžaloby formou vyhlásenia doznal, že nepopiera spáchanie trestného činu, ktorý sa mu kladie za vinu a s poukazom na takéto vyhlásenie nebolo potrebné na hlavnom pojednávaní vykonať ďalšie dokazovanie. S poukazom na vyhlásenie a na dôkazy nachádzajúce sa v trestnom spise nepochybujúc uznanie jeho viny pred súdom, avšak pri použití a ukladaní trestu v zmysle § 39 (Trestného zákona, pozn.), teda mimoriadneho zníženia dolnej hranice zákonom stanovenej trestnej sadzby bola predstava obvineného v medziach od 6,5 do 7 rokov. Poukázal na spoluobžalovaného H. C., ktorému Okresný súd v Leviciach v samostatnom konaní rozsudkom z 9. mája 2022, sp. zn. 2T/18/2022, uložil trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Obvinený zopakoval, že je mu úprimne ľúto a mrzí ho, že spáchal tieto skutky-činy nerozumne a nevedomele a nimi zničil nie iba svoj, ale žiaľ bohu aj životy svojich najbližších, zranil ich, sťažil im život a ani teraz trpia kvôli jeho nerozvážnym a nevedomeľým skutkom. V ďalšej časti obvinený poukázal na svoj život a okolnosti, v ktorých sa ocitol vo chvíli, keď ho život usmernil chybným smerom. Pokračoval, aby po uložení trestu mohol trest odňatia slobody a ochranný dohľad vykonať vo svojej krajine v Srbsku, aby trest vykonával vo svojej krajine blízko rodiny.

Obvinený ďalej poznamenal, že v zmysle požiadavky primeranosti trestu k trestnému činu, za ktorý sa ukladá musí byť trest úmerný škode, ktorú páchatel' trestným činom spôsobil, a nemá páchatel'ovi spôsobiť zbytočné útrapy a ako najzávažnejší zásah štátu do základných ľudských práv páchatel'a

nesmie byť ukladaný mechanicky bez zváženía všetkých okolností konkrétneho prípadu a pomerov páchatel'a. Neprimerane prísne a neprimerane nízke tresty pôsobia škodlivo na páchatel'a i spoločnosť. V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá prakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a výmera trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu. Medzi skutočnosťami, na ktoré by v záujme individualizácie trestu mal súd pri určovaní druhu a jeho výmery prihliadať, patria napr. spôsob spáchania činu a jeho následok, miera zavinenia, pohnútky, prít'azujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, osoba páchatel'a, pomery páchatel'a (majetkové, osobné, rodinné pomery, zdravotný stav páchatel'a a jeho rodiny) či možnosť jeho nápravy. Z týchto dôvodov obvinený žiadal odvolací súd o mimoriadne zníženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom a to podľa § 39 Trestného zákona.

Vo svetle novej skutočnosti (zmena kvalifikovania trestného činu podľa § 188 a podľa čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, takýto zákon sa použije ak je to pre páchatel'a priaznivejšie) obvinený navrhol zmenu právnej kvalifikácie trestného činu podľa § 188 ods. 1, ods. 2, písm. a), písm. c) Trestného zákona na pokračovací zločin lúpeže, keďže skutočný stav nezodpovedá obzvlášť závažnému zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 3 písm. b) Trestného zákona. Taktiež obvinený navrhol zmenu právnej kvalifikácie podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona, kde je trestná sadzba 7 až 12 rokov už aj s ohľadom nato, že spáchaným trestným činom nebola spôsobená značná škoda, ako to má na mysli § 188 ods. 3 Trestného zákona. Ďalej poukázal na § 125 ods. 1 Trestného zákona. Obvinený ako alternatívny trest navrhol v jeho prípade uloženie prísneho trestu vyhostenia, výšku ktorého určí súd. Dodal, že týmto rozhodnutím bolo porušené jeho základné právo na osobnú slobodu.

Na základe vyššie uvedeného obvinený navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. h) a písm. i) Trestného poriadku, nakoľko rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, a vec vrátil na ďalšie konanie.

Prokurátor príslušnej krajskej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedol, že v danom prípade nedošlo k naplneniu žiadneho z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 Trestného poriadku s tým, že namiatané neaplikovanie inštitútu mimoriadneho zníženia trestu vo veci konajúcimi súdmi nie je dovolacím dôvodom. Samotná primeranosť trestu, resp. presnejšie poukaz obvineného na jeho údajnú neprimeranosť, nemá z pohľadu dovolania význam. V tejto súvislosti prokurátor poukázal na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a zdôraznil, že dôvod dovolania podľa tohto ustanovenia Trestného poriadku je naplnený len za predpokladu, že nebol uložený trest prípustný podľa zákona alebo bol uložený mimo zákonnej sadzby. Neprimeranosť alebo prísnosť uloženého trestu je možné v dovolacom konaní úspešne uplatňovať len za predpokladu, že bol trest uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za daný trestný čin nepripúšťa (1 Tdo 37/2023). V dotknutej trestnej veci obvineného vznik takéhoto stavu podľa prokurátora nemožno konštatovať. Ďalej prokurátor poukázal aj na to, že ak nebolo použité ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu (ako tomu bolo aj v prípade obvineného), nemožno sa úspešne domáhať naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku (ani ktoréhokoľvek iného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 Trestného zákona), nakoľko iba v dôsledku nepoužitia § 39 a nasl. Trestného zákona neexistuje priestor pre konštatovanie akejkoľvek chyby vo vzťahu k výroku o treste (S 5/2011). Prokurátor poznamenal, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku teda nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Trestného zákona, v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný, lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona preto nezakladá žiadny dovolací dôvod (Tpj 46/2010).

Nadobudnutie účinnosti novely Trestného zákona od 6. augusta 2024 podľa názoru prokurátora taktiež

nemožno považovať za okolnosť zakladajúcu niektorý z dovolacích dôvodov. Vzhľadom na znenie § 2 ods. 1 Trestného zákona upravujúceho časovú pôsobnosť, podľa ktorého sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný: „Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší.“ Preto podľa prokurátora platí, že trestnosť činu sa posudzuje podľa zákona účinného v čase jeho spáchania. Rovnako tak trest možno uložiť iba v rozsahu a spôsobom podľa zákona účinného v čase, keď bol trestný čin spáchaný. Ide o vyjadrenie zásady vylúčenia retroaktivity, teda zákazu spätnej pôsobnosti zákonov. Vzhľadom na objektívny časový odstup medzi spáchaním činu a rozhodnutím súdu o jeho trestnosti spolu s uložením trestu Trestný zákon pripúšťa použitie právnej úpravy účinnej neskôr, v čase, keď sa o trestnom čine rozhoduje. Musí však byť splnená podmienka, že to je pre páchatel'a priaznivejšie. Trestný zákon teda počítá s možnosťou zmeny právnej úpravy, avšak jej použitie je možné, iba ak ide o zmenu, ktorá nastala do rozhodnutia v trestnej veci. Nemôže preto ísť o akúkoľvek neskoršiu zmenu Trestného zákona, aj keď pre páchatel'a výhodnejšiu (primerane rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 587/2024). Novela Trestného zákona, na ktorú odkazoval obvinený, ale nadobudla účinnosť až 6. augusta 2024, a teda dávno po tom, ako došlo k jeho právoplatnému odsúdeniu v dotknutej trestnej veci (18. januára 2023). Dodal, že novela Trestného zákona preto nemá vplyv na výšku trestu odňatia slobody, ktorý bol pred jej účinnosťou právoplatne uložený obvinenému.

Vo vzťahu k namietanému dovolaciemu dôvodu, že rozhodnutie má byť založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku] prokurátor uviedol, že naplnenie predmetného dovolacieho dôvodu obvinený v jeho dovolaní v podstate nijakým spôsobom nešpecifikuje. Napriek tomu prokurátor nezistil žiadny konkrétny dôkaz, či dôkazy, ktoré by neboli konajúcimi súdmi vykonané zákonným spôsobom a na ktorých by zároveň boli založené ich rozhodnutia.

Napokon, čo sa týka žiadosti obvineného o výkon trestu odňatia slobody v Srbsku a jeho žiadosti o započítanie výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mal vykonať v Maďarsku, je podľa prokurátora nepochybné, že tieto otázky, resp. žiadosti celkom zjavne nemôžu tvoriť predmet dovolacieho konania, a nie je ich možné subsumovať pod žiadny z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 Trestného poriadku. Navyše, čo sa týka obvineným požadovaného započítania trestu odňatia slobody vykonaného Maďarsku, je zo spisového materiálu zrejmé, že trestná činnosť, ktorej sa dopustil v Maďarsku a za ktorú vykonával trest odňatia slobody v Maďarsku nijako nesúvisí s trestnou činnosťou, pre ktorú bol trestne stíhaný v Slovenskej republike.

S poukazom na uvedené prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podané obvineným odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je podľa neho zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. h), písm. i) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené a nie je splnený ani žiadny iný dôvod dovolania.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku

vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných alebo hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Zároveň je potrebné uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012). Povedané inými slovami, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním, okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Z citovaného ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý bol vydaný na základe prijatého vyhlásenia obvineného o vine, možno v rozsahu, v akom bolo prijaté vyhlásenie, t. j. proti jeho výroku o vine, by bolo možné podať dovolanie, avšak iba z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Jednoznačne však je možné podať dovolanie proti výroku o treste a oprávnenou osobou je aj obvinený.

Z predloženého spisového materiálu vzťahujúceho sa k predmetnej veci vyplýva, že obvinený sa osobne zúčastnil hlavného pojednávania konaného 31. októbra 2022 (ako aj jeho obhajca) (č. l. 3130), obvinený (po riadnom poučení v zmysle § 257 Trestného poriadku) urobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že sa zo skutkov, ktoré sú uvedené v obžalobe okresného prokurátora cíti byť vinný, ktoré po kladnom zodpovedaní otázok uvedených v § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g), písm. h) Trestného poriadku okresný súd prijal (č. l. 3132 - 3133). Možno zopakovať, že vo vzťahu k výroku o vine obvinený v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania, ani dovolania; v tomto prípade jedinou oprávnenou osobou na podanie dovolania je minister spravodlivosti, aj to len s možnosťou uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 12/2017).

Pre úplnosť možno doplniť, že pri uznaní viny obvineným v súdnom konaní súd sa musí v rámci splnenia povinnosti podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku pri poučení podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku presvedčiť, či bol obvinený v skoršom priebehu konania poučený aj o takej úprave trestnej sadzby podľa ustanovení uvedených v treťom a štvrtom odseku bodu I., ktorá v jeho prípade prichádza do úvahy. V prípade negatívneho zistenia súd poučenie vykoná, inak môže byť následne splnený dôvod

dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (v nadväznosti na § 257 ods. 5 Trestného poriadku). Dotknutú chybu nemožno odstrániť v rámci konania o odvolaní proti výroku rozsudku o treste po prijatí vyhlásenia o uznaní viny, nakoľko obvinenému musí byť novovytvorená možnosť také vyhlásenie neurobiť, pričom trest musí byť uložený v rámci trestnej sadzby súladnej so zákonom (pozri stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 14/2019-II). Avšak, ako vyplýva zo spisového materiálu, ani k naplneniu takéhoto pochybenia nedošlo, nakoľko obvinený bol okresným súdom upozornený resp. zvlášť poučený o trestných sadzbách, ktoré zákon za trestné činy kladené mu za vinu ustanovuje (zápisnica o hlavnom pojednávaní z 31. októbra 2022, č. l. 3132 - 3133).

V predmetnom prípade pokiaľ ide o obvineným uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, naplnenie predmetného dovolacieho dôvodu obvinený nijakým spôsobom nešpecifikuje, len naň formálne odkazuje. Obvinený v dovolaní namieta neaplikovanie mimoriadneho zníženia trestu, neprimeranú prísnosť uloženého trestu v porovnaní s inými odsúdenými v podobných trestných veciach a vzhľadom na novelu Trestného zákona navrhuje zmenu právnej kvalifikácie.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd vo všeobecnosti uvádza, že predmetný dovolací dôvod je upravený alternatívne - buď je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo vychádza z nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia, napr. rozhodovania o treste či ochrannom opatrení. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktoré sa už netýka právnej kvalifikácie, ale posúdenia inej okolnosti, sa pod tým rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona), prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona) alebo trestu súhrnného (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku však dôvody podľa ods. 1 písm. i) a podľa ods. 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného. Uvedená podmienenosť sa však vzťahuje len na jeden právny dôvod dovolania; a zásadným ovplyvnením postavenia obvineného sa rozumie situácia, keď chyba vytknutá dovolateľom vykazuje takú intenzitu, že v prípade jej absencie by bolo na mieste prijatie iného rozhodnutia o vine alebo vykonanie inej právnej kvalifikácie trestného činu. Ak uvedená podmienka nie je splnená, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku

Dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že Trestný poriadok upravuje vo vzťahu k výroku o treste dva dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. h), a to v prípade, ak bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby alebo ak bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Uvedený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov vo vzťahu k rozhodnutiu o treste potom vylučuje použiť ako dôvod dovolania ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku s poukazom na skutočnosť, že súd pri ukladaní trestu nepoužil ustanovenie § 39 Trestného zákona (o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody), lebo uplatnený dovolací dôvod nie je obsahovo naplnený. Nepoužitie tohto ustanovenia súdom pri rozhodovaní o výroku o treste zjavne nie je otázkou právneho posúdenia skutku ani nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 58/2007).

Vo vzťahu k uvedenému a k samotnému neaplikovaniu inštitútu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 Trestného zákona najvyšší súd pripomína, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 Trestného zákona (o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody) svojou povahou a významom sa primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďovať pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste nepadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1

písm. h) Trestného poriadku.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nie je (a nemôže byť) naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Trestného zákona, v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 5/2011).

Pokiaľ námietka nepoužitia ustanovenia § 39 Trestného zákona nezakladá žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (S 5/2011), námietka nesprávneho použitia ustanovenia § 39 Trestného zákona a výmera trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby obsahovo naplnia dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, ak použitie § 39 ods. 1 Trestného zákona a zníženie trestu pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom nie je opreté o žiadnu skutočnosť, ktorá by zákonný dôvod pre takýto postup zakladala (rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Možno dodať, že súd pri rozhodovaní o mimoriadnom znížení trestu musí zistiť nielen skutočnosti nasvedčujúce mimoriadnym okolnostiam prípadu (ktoré sa pri posudzovanej trestnej činnosti bežne nevyskytujú alebo len v ojedinelých prípadoch, a nemožno ich stotožňovať s poľahčujúcimi okolnosťami) alebo pomermi páchatel'a (ktoré vplývajú na osobnosť páchatel'a trestného činu), ale aj odôvodniť, prečo považuje uloženie trestu v rámci trestu za neprimerané. V zmysle vyššie uvedenej konštantnej judikatúry najvyššieho súdu v tomto ohľade platí, že ani nevyužitie moderačného oprávnenia, spočívajúceho v mimoriadnom znížení trestu podľa § 39 Trestného zákona, a teda vymeranie trestu v rámci nezniženej trestnej sadzby, nezakladá žiaden dovolací dôvod.

V súvislosti s poukázaním obvineného na novelu Trestného zákona možno odkázať na rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 46/2014-I, podľa ktorého dovolací súd posudzuje napadnuté rozhodnutie v zásade z hľadiska súladu so zákonom účinným v čase vyhlásenia tohto rozhodnutia. Pri rozhodovaní o dovolaní napadnutej okolnosti patriacej do oblasti posudzovania trestnosti činu alebo ukladania trestu však zohľadní aj zmenu právneho stavu v čase od vyhlásenia napadnutého rozhodnutia do momentu rozhodovania dovolacieho súdu, ktorá je relevantná v súvislosti s ústavným princípom retroaktivity Trestného zákona, resp. jeho zmeny priaznivej pre páchatel'a (článok 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a § 2 ods. 1 Trestného zákona) a dôsledkom aplikácie tohto princípu pre možné rozhodovanie v novom konaní.

V kontexte vyššie uvedeného najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, z ktorého vyplýva, že okresný súd pri osobe obvineného zistil existenciu jednej poľahčujúcej okolnosti uvedenej v § 36 písm. l) Trestného zákona, odvolací súd pri osobe obvineného však zistil aj ďalšiu poľahčujúcu okolnosť uvedenú v § 36 písm. n) Trestného zákona, taktiež konštatoval existenciu jednej priťažujúcej okolnosti a to uvedenej v § 37 písm. h) Trestného zákona. Vzhľadom na túto skutočnosť krajský súd postupoval v zmysle § 38 ods. 3 Trestného zákona a hornú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby znížil o jednu tretinu. Zákomom stanovená trestná sadzba pri § 188 ods. 3 Trestného zákona je desať rokov až pätnásť rokov. Po jej úprave v zmysle § 38 ods. 3 Trestného zákona je tak trestná sadzba desať rokov až trinásť rokov a štyri mesiace. Keďže obvinenému bolo potrebné ukladať úhrnný trest za použitia ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona, pretože mu bol ukladaný úhrnný trest odňatia slobody za dva úmyselných trestné činy, z ktorých jeden bol zločinom, bolo potrebné zvýšiť hornú hranicu trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu najprísnejšie

trestného o jednu tretinu. Takto bolo potrebné obvinenému ukladať trest odňatia slobody v upravenej trestnej sadzbe desať rokov až sedemnášť rokov a sedem mesiacov. Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd v prípade obvineného zistil ďalšiu poľahčujúcu okolnosť tak, ako bolo vyššie konštatované a upravoval zákonom stanovenú trestnú sadzbu aj v zmysle § 38 ods. 3 Trestného zákona, znížil trest odňatia slobody obvinenému a ukladal mu tak trest odňatia slobody za použitia § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona vo výmere desať rokov. V posudzovanej veci, pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody, ide o taký druh trestu, ktorého uloženie zákon za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, pripúšťa a rovnako tak výmera tohto trestu je v rámci zákonnej trestnej sadzby. V tomto smere sa dovolací súd stotožnil so závermi odvolacieho súdu, že takto uložený trest je síce trestom prísny, ale nie je možné konštatovať, že je trestom neprimerane prísny vzhľadom na charakter trestnej činnosti a spôsob jej spáchania. Je teda zrejmé, že trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov je uložený v zákonom stanovenej trestnej sadzbe a nezakladá dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený v písomných dôvodoch dovolania (ako aj odvolania) poukazoval na odsúdenie spolupáchateľa, vo vzťahu k tomu najvyšší súd odkazuje na argumentáciu krajského súdu, že pri skúmaní kritérií, rozhodujúcich pre určenie druhu a výmery trestu v prípade obvineného je irelevantné, aký druh a výmeru trestu dostal iný obvinený, v inom konaní, aj keď skutku sa mali dopustiť ako spolupáchatelia. U každého jedného páchatela je potrebné skúmať jednotlivé kritériá a skutočnosti rozhodujúce pre uloženie trestu osobitne.

Obvinený v písomných dôvodoch dovolania (ako aj odvolania) požadoval aj započítanie výkonu trestu odňatia slobody v Maďarsku, k čomu krajský súd uviedol, že toto v tomto konaní nebolo možné. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že pod dovolateľom označeným dôvodom dovolania nemožno namietat (ne)započítanie trestu a predmetná argumentácia nezakladá dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Možno pripomenúť, že podľa § 45 Trestného zákona podmienkou pre započítanie už vykonaného, resp. vykonávaného trestu, ktorý bol uložený iným orgánom je, že musí íť o ten istý skutok a trest, ktorý možno započítať vo vzťahu k druhu ukladaného trestu. Rovnaká podmienka (pre ten istý skutok) platí aj v prípade ak súd započíta trest vykonaný na území cudzieho štátu. Pre odlišnosť skutkov sa v prejednávanej veci o taký prípad nejednalo.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného C. Y. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.